

Sjöfartsverket

INFORMATIONSBLAD NR 14/27.9.1999

LÄKARUNDERSÖKNING AV SJÖMÄN

Följande författningar om läkarundersökning av sjömän, krav på sjömäns hälsa samt om sjömansläkare återges bifogat i sin gällande form:

- förordningen om läkarundersökning av sjömän (476/1980),
- social- och hälsovårdsministeriets beslut om den synförmåga och hörsel som fordras av sjöman (70/1985),
- lagen om ett register över läkarundersökningar av sjömän (25/1999),
- social- och hälsovårdsministeriets beslut om godkännande av läkare som sjömansläkare (1250/1997),
- social- och hälsovårdsministeriets meddelande om anvisningar för läkarundersökning av sjömän (701/1998), samt
- förordningen om delegationen för sjömansärenden (535/1989).

Reijo Gustafsson
byråchef

Yrjö Tiitinen
sjöfartsinspektör

Närmare upplysningar:

Sjömansbyrån

Detta informationsblad
ersätter informationsblad:

18/25.10.1995

Dnr 12/00/99
ISSN 1455-9056

FÖRORDNING OM LÄKARUNDERSÖKNING AV SJÖMÄN (18.6.1980/476)

På föredragning av social- och hälsovårdsministern stadgas med stöd av 8 § 2 mom. sjölagen av den 9 juni 1939 (167/39) och 90 § sjömanslagen av den 7 juni 1978 (423/78), av dessa lagrum 8 § 2 mom. sjölagen sådant det lyder i lag av den 26 maj 1967 (237/67):

1 §. *Tillämpningsområde.* Denna förordning tillämpas på person som anställs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller i annan syssla ombord på fartyg, om på där utfört arbete skall tillämpas sjömanslagen av den 7 juni 1978 (423/78).

Förordningen tillämpas likväl icke på arbetstagare som anställs på fiskefartyg, såvida detta ej är däckat fartyg som användes för fångst i öppen sjö.

2 §. *Definitioner.* I denna förordning avses med:

1) *första undersökning* läkarundersökning, vilken den som första gången söker anställning i skeppsarbete skall genomgå;

2) *förnyad undersökning* läkarundersökning, som den vilken vid första undersökningen konstaterats duglig till skeppsarbete senare skall undergå för skeppsarbete;

3) *sjömansläkare* legitimerad läkare som särskilt har godkänts för denna uppgift; (26.3.1997/258);

4) *sjömanshälsovårdscentral* sådan hälsovårdscentral som avses i 5 § folkhälsoförordningen (802/1992). (26.3.1997/258)

Om sjömanshälsovårdscentral, som i landskapet Åland tillhandahåller i denna förordning avsedd företagshälsovårdsservice, stadgas särskilt. (19.12.1980/980)

3 §. *Arbetsgivares skyldigheter.* Arbetsgivare eller dennes ställföreträdare skall tillse att arbetstagare icke anställs, om han ej vid första eller förnyad undersökning konstaterats vara duglig till skeppsarbete, och att arbetstagare genomgår undersökningar i enlighet med vad i denna förordning stadgas.

4 §. *Förnyad undersökning.* Förnyad undersökning skall utföras,

1) då mer än två år har förflutit mellan läkarundersökningen och inledandet av tjänstgöringen,

2) innan tjänstgöringen utan avbrott har fortgått två år,

3) innan tjänstgöringen i fråga om person under 18 år utan avbrott har fortgått ett år,

4) före återgång till arbetet då arbetsavtals- eller tjänsteförhållande upphört eller annan syssla på motsvarande sätt avslutats, om det skett förändringar i hälsotillståndet, och

5) om tjänstgöringen har avbrutits till följd av ett olycksfall eller en långvarig sjukdom. (2.6.1995/839)

Om en fortlöpande tjänstgöring har avbrutits av andra skäl än de som nämns i 1 mom. 4 och 5 punkten skall till arbetsgivaren lämnas en skriftlig försäkran (*hälsotillståndsförsäkran*) om, att det inte skett förändringar i hans hälsotillstånd efter den senaste läkarundersökningen. (2.6.1995/839)

Av tvingande skäl kan arbetstagare anställas utan förnyad undersökning. Undersökningen skall härvid likväl utföras senast inom tre månader efter anställandet.

Borde förnyad undersökning utföras under resa, kan undersökningen uppskjutas tills den kan utföras i enlighet med 6 §.

5 §. *Utförande av första undersökning.* Första undersökning utföres vid sjömanshälsovårdscentral av sjömansläkare.

Av tvingande skäl kan sjömansläkare utföra första undersökning annorstädes än vid sjömanshälsovårdscentral. Undersökningen skall dock härvid senast inom tre månader efter anställandet på nytt utföras vid sjömanshälsovårdscentral. Kommer fartyget icke till Finland, skall en första undersökning på nytt utföras vid sjömanshälsovårdscentral senast då arbetstagaren medan hans tjänstgöring fortgår första gången reser till Finland.

Om kommunen inte har sjömanshälsovårdscentral, kan i inrikesfart sjömansläkare likväl utföra första undersökning även annorstädes än vid sjömanshälsovårdscentral. (21.5.1982/373)

6 §. *Utförande av förnyad undersökning.* Förnyad undersökning utföres av sjömansläkare.

Måste förnyad undersökning av särskilt skäl utföras på ort där det icke finns sjömansläkare, kan undersökningen utföras av annan legitimerad läkare eller av person som förordnats att temporärt handha sådan läkartjänst eller -befattning vars ordinarie innehavare bör vara legitimerad läkare. I utrikestrafik skall förnyad undersökning dock härvid på nytt utföras av sjömansläkare i första hamn där sjömansläkare finns eller, såvida fartyget icke anländer till Finland, senast då arbetstagaren medan hans tjänstgöring fortgår första gången reser till Finland.

7 §. *Läkarintyg.* Intyg som utfärdas på grund av första eller förnyad undersökning skall skrivas på en blankett, som följer ett särskilt för detta ändamål fastställt formulär.

Av intyg skall framgå:

1) att arbetstagaren till sin fysiska hälsa är duglig till den anställning han söker och att han icke har sådan skada eller sjukdom som hindrar eller uppenbart försvårar hans arbete;

2) att hos arbetstagaren icke kan konstateras eller har konstaterats mentala störningar av betydelse eller karaktärslyte;

3) att arbetstagarens syn och hörsel är sådan som förutsätts i fastställda anvisningar samt att färgsinnet hos arbetstagare som anställs i däckstjänst dessutom är sådant som anvisningarna förutsätter (26.3.1997/258);

4) att arbetstagaren icke lider av sjukdom, som kan antagas bli förvärrad i skeppsarbete eller som kan förmodas medföra fara för övriga ombordvarandes hälsa; samt

5) att, om arbetstagaren icke uppnått 18 års ålder, anställningen på fartyget ej är menlig för hans hälsa eller hans kroppsliga eller själsliga utveckling.

8 §. *Lämnande av uppgifter för läkarundersökning.* Arbetstagaren skall vid läkarundersökning för den läkare som utför undersökningen förete utredning om sin identitet och med sin namnteckning bestyrka de preliminära uppgifter han lämnat.

Med arbetstagarens samtycke har den läkare som utför undersökningen och institutet för arbetshygien rätt att av läkare, sjukhus och anstalter, som dessförinnan skött arbetstagaren, erhålla uppgifter om hans tidigare hälsotillstånd. Den läkare som utfört undersökningen skall sända en kopia av läkarintyget till institutet för arbetshygien. (5.2.1999/120)

9 §. *Förvaring av läkarintyg.* Läkarintyg skall efter det arbetstagaren blivit anställd ges till arbetsgivaren eller dennes ställföreträdare. Arbetsgivaren eller dennes ställföreträdare skall förvara intyget och återlämna det till arbetstagaren då tjänstgöringen upphör eller arbetstagaren överflyttar till annat fartyg.

10 §. (5.2.1999/120) *Tillstånd till undantag.* Utan hinder av vad som i denna förordning bestäms om utförande av förnyad undersökning och duglighet till skeppsarbete kan sjöfartsverket på ansökan tillåta att en arbetstagare fortsätter i sitt yrke, såvida verket av särskilda skäl finner honom duglig till uppgiften i fråga.

Har arbetstagaren inte vid första undersökning konstaterats vara duglig till skeppsarbete, kan sjöfartsverket på ansökan tillåta att arbetstagaren anställs, såvida synnerligen vägande skäl härtill föreligger.

Innan en sådan ansökan som avses i 1 och 2 mom. behandlas skall sjöfartsverket begära utlåtande i saken av institutet för arbetshygien.

11 §. (5.2.1999/120) *Förbud mot att fortsätta i skeppsarbete*. Utan hinder av att en arbetstagare vid första eller förnyad undersökning har konstaterats vara duglig till skeppsarbete eller att han har beviljats tillstånd till undantag enligt 10 § får sjöfartsverket förbjuda arbetstagaren att fortsätta i sitt yrke tills vidare, om det blivit uppenbart att han till följd av försämrad hälsa inte längre motsvarar de förutsättningar som anges i 7 § eller förutsättningarna för beviljande av tillstånd till undantag.

Innan ett ärende som avses i 1 mom. avgörs skall sjöfartsverket begära utlåtanden av institutet för arbetshygien och delegationen för sjömansärenden.

12 §. *Framläggning*. Denna förordning och med stöd av den utfärdade bestämmelser skall hållas till påseende ombord på fartyg eller, såvida detta i inrikestrafik med beaktande av fartygets storlek icke är ändamålsenligt, på ett av arbetsgivaren anvisat lämpligt ställe.

13 §. *Tillsyn*. Tillsynen över efterlevnaden av denna förordning utövas av sjöfarts-, hälsovårds- och arbetarskyddsmyndigheterna.

14 §. (2.6.1995/839) *Formulär för läkarintyg och hälsotillståndsförsäkran*. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer formulär för den i 4 § 2 mom. nämnda hälsotillståndsförsäkran samt för det i 7 § nämnda läkarintyget efter att ha hört delegationen för sjömansärenden.

15 §. (26.3.1997/258) *Närmare föreskrifter*. Närmare föreskrifter om verkställigheten av denna förordning meddelas av social- och hälsovårdsministeriet sedan det hört delegationen för sjömansärenden.

16 §. *Ikratträdande*. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1981.

Genom denna förordning upphäves förordningen den 4 april 1952 om läkarundersökning av sjömän (157/52).

Åtgärder som verkställigheten av denna förordning förutsätter kan vidtagas innan förordningen träder i kraft.

17 §. *Övergångsstadganden*. Legitimerad läkare, som innan denna förordning trätt i kraft godkänts av sjöfartsstyrelsen med stöd av tidigare stadganden, äger rätt att såsom i denna förordning avsedd sjömansläkare verka till den 31 december 1983.

I denna förordning avsedd första undersökning kan till den 31 december 1980 utföras på sätt i 6 § är stadgat om utförande av förnyad undersökning.

**SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS BESLUT
OM DEN SYNFORMÅGA OCH HÖRSEL
SOM FORDRAS AV SJÖMAN (16.1.1985/70)**

Social- och hälsovårdsministeriet har med stöd av 7 § 2 mom. 3 punkten förordningen den 18 juni 1980 om läkarundersökning av sjömän (476/80) beslutat:

1 §. *Synförmåga.* Sjömans synskärpa skall då den bestäms med Snellens syntavlor motsvara värdena i följande tabell:

	Vid första undersökning samt vid förnyad undersökning, om inte vederbörande under de föregående fem åren varit anställd som sjöman inom ifrågavarande kategori				Vid annan förnyad undersökning			
	1. Med eller utan glasögon		2. Utan glasögon		1. Med eller utan glasögon		2. Utan glasögon	
	Ena ögat	Andra ögat	Ena ögat	Andra ögat	Ena ögat	Andra ögat	Ena ögat	Andra ögat
Däckspersonal	1,0	1,0	0,8	0,5	0,8	0,8	0,2	0,2
Maskinpersonal och radio-telegrafister	Ena ögat	Andra ögat	Ena ögat	Andra ögat	Samsyn		Samsyn	
	0,8	0,2	0,2	0,2	0,8		0,2	
Annan personal	Samsyn		Samsyn		Samsyn		Samsyn	
	0,8		0,2		0,5		0,1	

Uppnår arbetstagare endast med glasögon de i kolumn 1 i ovanstående tabell angivna minimivärdena, skall han utan glasögon uppnå i kolumn 2 angivna minimivärden. Härvid skall han i arbete använda glasögon och skall dessutom ha reservglasögon ombord på fartyget.

Kontaktlinser kan tillåtas endast om sjöfartsstyrelsen beviljar sådant undantag.

Den som hör till däckspersonalen skall ha normalt färgseende undersökt med tavlor enligt Boström-Kugelberg och normalt synfält enligt Donders' metod.

2 §. *Hörsel.* Sjömans hörsel skall, om ej annorlunda angivits, vid mätning utan hörapparat motsvara värdena i följande tabell:

	I samband med första undersökning tonaudiometrisk tröskelvärde på frekvenserna 500—1000—2000 Hz, eller hörröskel för tal		I samband med förnyad undersökning avstånd i meter för konversationsstämma; hörseln skall dock med sex års intervaller mätas med tonaudiometer såsom i samband med första undersökning	
	Ena örat	Andra örat	Ena örat 4 m	Andra örat 2 m
Däcks- och maskinpersonal samt radiotelegrafister ...	25 dB	25 dB	30 dB	40 dB
	Ena örat	Andra örat	Vid mätning med eller utan hörapparat Ena örat Andra örat	
Annan personal	30 dB	—	3 m 35 dB	—

3 §. *Ögon- och öronsjukdomar samt skador på ögon eller öron.* Arbetstagare får inte ha sådan ögon- eller öronsjukdom eller skada på ögon eller öron som kan inverka på hans duglighet till skeppsarbete.

4 §. *Ikraftträdande.* Detta beslut träder i kraft den 1 mars 1985. Genom detta beslut upphävs social- och hälsovårdsministeriets beslut av den 2 mars 1983 innefattande den syn- och hörselförmåga som fordras av sjöman.

**LAG
OM ETT REGISTER ÖVER LÄKARUNDERSÖKNINGAR
AV SJÖMÄN (22.1.1999/25)**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §. *Registrets ändamål och innehåll.* Institutet för arbetshygien för ett riksomfattande register över de läkarintyg som utfärdats på grundval av läkarundersökningar av sjömän.

Ändamålet med registret är att underlätta bedömningen och uppföljningen av arbetstagarnas duglighet för skeppsarbete och deras hälsotillstånd, att förenhetliga sjömansläkarnas verksamhet samt att främja den vetenskapliga forskningen som gäller arbetstagarnas allmänna hälsa.

Från läkarintyget skall i registret införas den undersöktes namn, andra identifieringsuppgifter och annan kontaktinformation samt sådana uppgifter om den undersöktes fysiska och psykiska hälsa, syn och hörsel samt sjukdomar som är nödvändiga för att bedöma hans duglighet för skeppsarbete. Har den undersökte inte fyllt 18 år, skall i registret införas uppgift om arbete på ett fartyg är menligt för hans hälsa eller utveckling.

2 §. *Sändande av läkarintyg till registret.* Efter att ha utfört läkarundersökning av en sjöman skall läkaren sända en kopia av läkarintyget till institutet för arbetshygien.

3 §. *Utlämnande av uppgifter ur registret.* Med arbetstagarens samtycke kan uppgifter om arbetstagarens tidigare hälsotillstånd lämnas ut till den läkare som utför en undersökning.

Sjöfartsverket har rätt att ur registret få uppgifter som behövs för ett beslut om arbetstagarens duglighet för skeppsarbete. Dessutom har sjöfartsverket och arbetarskyddsmyndigheterna rätt att ur registret få andra uppgifter än sådana som gäller en enskild arbetstagares hälsa.

4 §. *Förvaring av uppgifter i registret.* Uppgifterna i registret skall förvaras tio år efter att den sista uppgiften registrerades.

5 §. *Ikraftträdande.* Denna lag träder i kraft den 1 mars 1999.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

**SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS BESLUT
OM GODKÄNNANDE AV LÄKARE
SOM SJÖMANSLÄKARE (19.12.1997/1250)**

Social- och hälsovårdsministeriet har med stöd av 15 § förordningen den 18 juni 1980 om läkarundersökning av sjömän (476/1980), sådant detta lagrum lyder i förordning 258/1997, beslutat:

1 §. Sjöfartsverket kan på ansökan bevilja en legitimerad läkare rätt att arbeta som sjömansläkare enligt 2 § 1 mom. 3 punkten förordningen om läkarundersökning av sjömän (476/1980).

2 §. Sjöfartsverket skall av rättsskyddscentralen för hälsovården begära ett utlåtande om ansökan.

3 §. Rätten att arbeta som sjömansläkare beviljas för ett namngivet verksamhetsställe för en bestämd tid.

4 §. En sjömansläkare skall åtminstone en gång på fem år delta i utbildning för sjömansläkare eller på något annat sätt sätta sig in i sjömännens arbetsförhållanden.

Rätten att arbeta som sjömansläkare kan på ansökan förnyas om läkaren har deltagit i utbildning för sjömansläkare eller på något annat sätt satt sig in i sjömännens arbetsförhållanden.

5 §. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 1998.

Åtgärder som verkställigheten av beslutet förutsätter får vidtas innan det träder i kraft.

**SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS MEDDELANDE
OM ANVISNINGAR FÖR LÄKARUNDERSÖKNING
AV SJÖMÄN (18.9.1998/701)**

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar med stöd av 2 b § förordningen den 17 oktober 1980 om Finlands författningssamling (696/1980), sådan den lyder i förordning 1364/1993:

Social- och hälsovårdsministeriet har den 18 september 1998 givit sådana anvisningar för läkarundersökning av sjömän som avses i förordningen om läkarundersökning av sjömän (476/1980).

Anvisningarna kan erhållas från Oy Edita Ab mot betalning.

FÖRORDNING OM DELEGATIONEN FÖR SJÖMANSÄRENDEN (9.6.1989/535)

På föredragning av arbetsministern stadgas:

1 §. *Ändamål.* För att allmänt utveckla den lagstiftning som gäller sjöfarens arbetsförhållanden och sociala förhållanden samt behandla specialfrågor som hänför sig till sjöfarens arbetsförhållanden finns i samband med arbetsministeriet en delegation för sjömansärenden såsom ett berednings-, förhandlings- och remissorgan.

2 §. *Uppgifter.* Delegationen har till uppgift att

- 1) följa den allmänna utvecklingen av arbets- och sociallagstiftningen inom sjöfarten och utveckla det behövliga samarbetet mellan respektive myndigheter och inrättningar å ena sidan och arbetsmarknadsorganisationerna inom sjöfarten å den andra,
- 2) göra framställningar och ta initiativ som gäller utvecklande av sjöfarens arbetsförhållanden,
- 3) avge utlåtanden i frågor som hör till dess uppgifter och utföra andra av statsrådet föreskrivna uppgifter som gäller verkställande och utvecklande av sjömanslagstiftningen (26.3.1997/257), samt att
- 4) lämna statsrådet utlåtanden och initiativ i frågor som hör till Internationella arbetsorganisationen ILO:s verksamhetsområde i anslutning till sjöfarten. (26.3.1997/257)

3 §. *Sammansättning.* Delegationen består av en ordförande och 9 andra medlemmar. Varje medlem har en personlig suppleant. (8.9.1995/1113)

Ordföranden och dennes suppleant skall företräda arbetsministeriet, två andra medlemmar social- och hälsovårdsministeriet, en medlem trafikministeriets förvaltningsområde samt tre arbetsgivar- och tre arbetstagarmedlemmar de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna inom sjöfarten. (5.9.1997/850)

Statsrådet förordnar medlemmarna för tre år i sänder.

Om en medlem eller suppleant avgår eller avlider under mandatperioden, förordnar arbetsministeriet för den återstående mandatperioden en ny medlem eller suppleant i stället för honom på framställning av samma myndighet eller organisation som har föreslagit den tidigare förordnade medlemmen eller suppleanten. (8.9.1995/1113)

4 §. (22.12.1989/1220) *Sammanträde och beslutförhet.* Delegationen sammanträder på kallelse av ordföranden samt när minst sex medlemmar anhåller om det. Delegationen är beslutför då ordföranden och sex övriga medlemmar är närvarande, av vilka minst en är arbetsgivarmedlem och minst en arbetstagarmedlem.

5 §. *Sektioner.* Underställda delegationen är ILO-sektionen, skeppsarbetarskyddssektionen och sjöfartshälsovårdssektionen. ILO-sektionen behandlar frågor som hör till Internationella arbetsorganisationens verksamhetsområde och hänför sig till sjöfarten.

Skeppsarbetarskyddssektionen behandlar frågor som gäller skydd i skeppsarbete. Sjöfartshälsovårdssektionen behandlar de riktlinjer som bör iakttas vid beviljande av sådana tillstånd till undantag som avses i 10 § förordningen om läkarundersökning av sjömän (476/80) och andra principiella frågor som gäller tillämpningen av nämnda förordning.

Delegationen kan även tillsätta andra sektioner.

Delegationen utser ordförandena för och medlemmarna i sektionerna. Till medlemmar i en sektion kan även kallas utomstående sakkunniga. Ordförande för sjöfartshälsovårdssektionen är en delegationsmedlem som representerar social- och hälsovårdsministeriet. En sakkunnigmedlem i hälsovårdssektionen, som delegationen utser på framställning av institutet för arbetshygien, skall vara förtrogen med företagshälsovården för sjömän. (27.3.1992/294)

6 §. *Hänvisningsstadgande.* Angående delegationen gäller i övrigt vad som föreskrivs om statliga kommittéer.

7 §. *Ikraftträdande.* Denna förordning träder i kraft den 1 september 1989.

Genom denna förordning upphävs 11 § förordningen den 18 juni 1980 om läkarundersökning av sjömän (476/80).

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter kan vidtas innan den träder i kraft.
